

N:o 39.

Af herr **S. Söderberg**, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utarbetande af en lärobok om rusdryckernas natur och verkningar samt om anslag för ändamålet af 1,500 kronor.

I cirkulär år 1892 har Kungl. Maj:t förordnat, att i de allmänna skolorna skall undervisas om de rusgifvande dryckernas natur och verkningar. Denna åtgärd har af den stora allmänheten hälsats med tillfredsställelse och i synnerhet af nykterhetsfolket med glädje. För att vinna ett fruktsamt resultat af denna undervisning fordras, att denna bedrifves på ett rätt sätt och af därtill lämpliga lärare. Framstående vetenskapsmän och lärare i vårt land, som nitälska för nykterhetsarbetet, hafva genom grundliga studier af hithörande ämnen ådagalagt sina erfarenhetsrön och därigenom visat, att det ingalunda är någon lätt uppgift, Sveriges lärarekår fått sig anförtrodd. Genom de föreläsningskurser, som nykterhetsvännernas centralkommitté i skilda delar af landet — nu senast i hufvudstaden — anordnat, har man mera allmänt kommit under fund med denna undervisnings stora betydelse för det uppväxande släktet. Lärarne själfva hafva jämväl begynt inse svårigheten att nöjaktigt behandla detta ämne, emedan de i många fall sakna nödiga insikter och kompetens. Lärare med vaket nykterhetsintresse söka dock att genom den rika tillgången af lämplig litteratur m. m. förskaffa sig utbildning jämväl för denna gren af sin verksamhet i skolans tjänst. Det finnes äfven andra lärare, som visserligen icke äro fientliga emot detta arbete, som bedrifves af nykterhetsfolket, men ändå icke omfatta denna gren af sin verksamhet med det intresse, som den goda saken kräfver; det är själfklart, att dessa lärare i

ännu mindre grad äro kompetenta att med verklig framgång undervisa i detta ämne. Jag föreställer mig, att om en lämplig lärobok, som kort, enkelt och åskådligt framställde rusdryckernas natur och skadliga verkningar, utarbetades och utgafves officiellt, med skyldighet för alla barnalärare att använda den såsom ledning vid nykterhetsundervisningen, skulle en sådan lärobok åstadkomma mera enhetlighet i denna undervisning samt bibringa det uppväxande släktet några outplånliga intryck i minnet, som säkert blefve dem till gagn i lifvet.

Här hafva åtskilliga gjort den anmärkningen, att man ju har flera sådana skrifter, fullt lämpliga såsom ledning vid nykterhetsundervisningen, eller att det må vara tillräckligt, om läraren vid behandlingen af kristendom och naturkunnighet och dylikt, såsom hälsolära, äger tillräckliga anledningar att, liksom i förbigående, behandla jämväl nykterhetsspörsmålet. Detta kan ju vara godt och väl, men då det med styrka framhålles från många håll, att det är på *öfvertygelsens* väg man skall vinna framgång åt nykterhetssträfvandet, bör väl denna öfvertygelse bibringas det uppväxande släktet i de allmänna skolorna genom en klar och enkel framställning om rusdryckernas natur och verkningar, och det så allmänt och enhetligt som möjligt, hvilket bäst bör kunna ske genom en god lärobok att användas som ledning vid denna undervisning i alla folkskolor och undervisningsanstalter för barn. Huruvida boken bör vara affattad i sammanhängande form eller i frågor och svar, därom vågar jag icke bestämdt yttra mig, erfarna lärare böra ju få tillfälle att äfven däröfver uttala sig, dock föreställer jag mig, att den förstnämnda formen är att föredraga. Man har äfven sagt, att denna undervisning bäst främjas genom att öfverlämna författandet och utgifvandet af denna lärobok åt den enskilda företagsamheten och konkurrensen, men därigenom vinnes ej den enhet och kraft i undervisningen, som den kungl. stadgan tydligen afser. Emellertid har Uppsala domkapitel, i afgifvet yttrande i anledning af herr professor C. Wallis med flera läkares till ecklesiastikministern gjorda framställning om undanröjande af vissa svårigheter vid tillämpningen af kungl. förordningen om undervisning i skolorna rörande rusdryckernas natur och verkningar, föreslagit, »att Kungl. Maj:t måtte låta utarbeta en för lärjungarna vid de allmänna läroverken och seminarierna lämplig skrift angående rusdryckernas natur och verkan samt låta denna skrift utdelas till nämnda läroanstalters lärjungar med föreskrift, att lärjungarna inhämta dess innehåll och på lämplig tid i samband med den öfriga undervisningen redogöra för detta innehåll». Detta uttalande pekar tydligen därhän, att lämpliga läroböcker må anskaffas, för att svårigheterna i någon mån må undanröjas vid tillämpningen af den kungl. förordningen.

Jag hemställer därför,

att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller, det Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета en för vår folkundervisning afsedd lämplig lärobok med en kort och enkel framställning om rusdryckernas natur och verkningar, med särskild hänsyn till den enskilde, familjen och samhället i fysiskt, moraliskt och ekonomiskt afseende, samt att Riksdagen för detta ändamål anvisar ett belopp af ett tusen fem hundra kronor.

Stockholm den 27 januari 1904.

Sam. Söderberg.
